

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 9

Lýsingarprísir fyri mnt: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 1 mars 1947

Bladid verður bilagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárid

21 Árg.

ÓFRÍÐALAG

Ikki hevur látið í fíggjarmála-
ráðgevara Løgtingsins, harra Er-
lendum Paturssyni, síðan seinasta
løgtingsval, fyrr enn nú henda dagin
í Landstíðindí 20. februar. Har
kemur hann ógvusligur við mikla-
ri abreiðslugrein inn á teir flokkar,
sum settu fólkaatkvøðuna fram í
slíkum skapi; á sama hátt leggur
hann eftir teimum, ið ikki vildu
skilja fólkaatkvøðuna sum hann og
rekur hetta lögtingið, ið tekst við
at skapa eitt stjórnaruppskot, á
spotti fyri sitt mæn, tvass og
klandur.

Hesin tæmastumaður Tingsins
kastar Sambandsflokkinum og Javn-
aðarflokkinum fyri, at teir »settu
fólkaatkvøðuna sum niðingsliga
fellu fyri Føroya fólk«. (Tað kann
viðmerkjast, at orðið niðingur, sum
tað var nýtt í fornum týðing, er
hitt versta háonarorð og kundi ikki
verða sagt verri um mann ella
menn). Hann tekur fram, at valevni
Javnadærflokkssins í Sudurstreymoy,
Palli Henriksen, skal hava á velj-
arafundi klárliga opinberað svika-
brøgd Javnadærflokkssins, at hesin
flokkur setti loysing aftrat stjórn-
aruppskotinum, tí hann vildi hotta
Føroya fólk at taka við hesum
mannminkandi uppskoti, sum Danir
buðu okkum.

Til hesa ljótu og illavorðnu
áskoðan skulu vit strax siga, at
um okkum minnst beint, so var
Erlendum Patursson, tá ið fólka-
atkvøðan spurdist, ikki ímóti henni.
Hann tók hana við loysing-
artilboðnum sum eitt gott tilboð og
fór alt fyri eitt at ganga um landið
at halda røður og eggja fólki at
taka loysing. Og hansara nationali
partamaður, Jákup í Jákupsstovu,
sum tá sat sum tingmaður Javn-
adærflokkssins, kravdi nettupp at
fáa loysing setta á hitt borðið
ímóti stjórnaruppskotinum. Tá kall-
aði ikki Erlendum Patursson og hitt
nýstovnaða Føroyingafelag fólka-
atkvøðuna eina »niðingsliga fellu«
men heldur eitt frælsistilboð; tí nú
fingu teir við hesum tann mægu-
leika at fremja tað einasta, hugur
teirra stóð til: loysing frá Dan-
mark og einki annað.

Javnadærflokkurin er ikki farin
svikaliga fram í hesum spurningi.
Hann hevur bæði tá og nú lagt
sín politikk klárliga og greiddiga
fram. Hann hevur á ongan hátt
villad sínar veljarar ella Føroya
fólk men staðið alla tíðina reinur

í hesum so týðningarmikla máli.

Tá ið farið varð niður, fóru
sendimenn hans við uppskoti til
stjórnarskipan, sum var undirtikið
av allari flokksleiðsluni. Tað vann
ikki sémdir.

So, tá ið upp var komið, vænt-
aði flokkurin at fáa okkurt burtur
úr einum broytingaruppskoti; men
tað eydnaðist heldur ikki. Og tað
kann verða borið fram nú, tá ið
maður og menn tosa um niðings-
gerðir, klandur og fløkjur, at vóru
tað ikki vissir andævismenn, fant-
iskir menn, sum lógu í buktini, so
var tað ikki ómøguligt at hugsa
sær, at Javnadærmenn og mode-
ratir, skilagóðir, Fólkaflokksmenn
funnu hvar annan og kundu tikið
undir einum felags uppskoti.

Men tann, ið kannaði støðuna
og lagið tá, sá alt fyri eitt, tá ið
menn settu fótin á land og greiddu
frá ørinum sínum, at har fór
einki at spyrjast burtur úr. Teir
harðvunnu heimamenninir stuðlað-
ir av ymiskum uttanlanda Føroy-
ingum, sum við skriviborðið í
Keypmannahavn høvdu gjørt sær
eina loysingarskrá, ið ikki skuldi
vikast, troðkaðu so á hinar mo-
deratu, ið ikki vóru loysing-
menn, at allar samráðingar, øll
uppskot og »kompromis« fóru í
smíður.

Ti gekk Javnadærflokkurin, tó
ikki glaður, við at seta stjórnar-
uppskotið danska fram fyri Fø-
roya fólk at taka støðu til og setti
loysing øðru megin — tað ið, sum
vit hava flutt fram, ikki var illa
líkað av teimum, sum nú kalla tað
eina svikagerð.

Fólkaatkvøðan fór fram og gav
loysing ein slakan meiriluta. Javn-
adærflokkurin mótmælti at kvetta
og seta sjálvstøðugt ríki á stovn á
ein so lakan meiriluta. Hann kravdi
løgtingsval fyri at fáa eina greið-
ari støðu. Aðrir lögtingsmenn hava
óivað meint tað sama, men teir
vórðu drignir at taka eina loysing-
støðu av somu monnum, sum bæði
undan og aftan á fólkaatkvøðuna
vildu einki annað hava enn loysing.
Og óivað standa hesir menn aftan-
fyri og draga eisini á hesum sinni,
so einki úrslit skal fáast uttan
loysingin.

Vit loyva okkum at halda, at
fíggjarmálaráðgevari Løgtingsins
mátti havt okkurt annað forvitnis-
ligt og fólkinum upplýsandi at
flutt fram enn slíkar illar propa-
gandagreinar sum henda her er
nevnd. Tað kann vera, at hann

fær vilja sín framdan, og vit fáa
loysing, sum ikki Føroya fólk
hevur verið sinnað fyri.

Javnadærmenn hava mótmælt
loysing, tí teir hava ikki hildið, at
líkindi hava verið í løtuni at taka
slíkt stig. Men ikki tí at teir eru
ræddari enn hinir, ið nýta tey
miklu orðini og eyknevni, og
teir eru heldur ikki so svikaligir,
at teir rýma frá ábyrgd síni. Men
onga djúpa virðing hava teir fyri
ella álit til fíggjarskil teirra manna,
ið sendu út bóklung, sum skuldi
greiða Føroya fólk, hvussu hin
fri staturin Føroyar skuldi verða
stovnaður. Slíkt kundi ein og hvør
fingið í lag: at seta seg við eini
leksikon og kanna stjórnarlag í
onkrum landi og so fyllt í við
óálitandi tølum.

Framleiðsla landsins.

Landsins fíggjarstandur verður
nu mettur eftir støddini av tess
framleiðslu (produktion) og hvussu
góður marknaður, ið fáast kann
fyri hesa vørumongd, ið fram-
leiðslan leggur frá sær.

Tá ið so er, at framleiðsla lands-
ins er sterka ogn og ríkidæmi
tess, má mest umráðandi vera at
fáa eitt rúmligt og væl hóskað
framleiðslutól (produktions apparat)

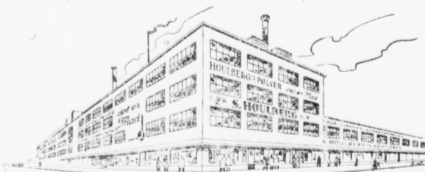
Tey kriggsførandi og kriggs-
herjaðu londini finga síni fram-
leiðslutól oyðiløgd; tí lá framleiðs-
evni teirra lamið, og tað fyrsta,
ið tey máttu fara undir, var at
byggja upp og umvæla tólini. Ein
týðningarmikil tættur í framleiðs-
luni er eisini arbeidsmegin. Mong
lond mistu stóran partin av teirra
bestu arbeidsmegi á slagvøllum,
og tað er teimum hin størsta forðan
fyri at fáa framleiðslutólið fullvegis
á fætur aftur. Tað, at heimurin
ikki kann avvápnast, men sigur seg

vera noyddur til at hava rúgvur
av hermonnum bundnar í tænastru,
er eisini ein stórur meinbogi.

Tey lond, ið lut tóku í bardag-
anum, komu eisini í stóra skuld.
Henda skuld skal verða goldin, og
hon skal verða goldin við fram-
leiðslu landsins. Tað er tí at frætta,
hvussu fólk í hesum londum mugu
nokta sær at keypa sínar egnu
vørur; tær verða burturfluttar til
onnur lond, at minkað skal verða
um kriggsskuldina.

Eitt av teimum londum, ið kom
at hava ovurhonds stóra kriggs-
skuld, var Ongland. Teir máttu
fáa sær stórt lán í Amerika, og
høvuðsstriðið hjá teimum nú aftan
á kriggið er at fáa framleiðsluna
upp í hæddina og at útflyta mest
møguligt. Teir driva tí á at fáa
sær góð og nýggj framleiðslutól
og at økja um sína arbeidskraft.
Men tað er á henni tað stendur,
og nú frættist, at teir ætla at av-
taka tað bann, ið verið hevur, at
flyta inn í landið útlenska arbeid-
skraft. Parlamentid er við at undir-
taka, at fremmandum arbeid-
arum skal verða loyvt at arbeiða í Ong-
landi — í hvussu er í vissum
arbeiðum. Bevin, uttanríkisráðharr-
in, sigur eisini, at framleiðsla og
útflytan er ein hin týðningarmikil-
asti tætturinn í uttanríkispolitikin-
um. Eitt land kemur høgt í meti,
tá ið tess framleiðsla stendur høgt,
og tað hevur góð líkindi at skapa
sær ein ríkan uttanríkishandil. Har
av knýstast eisini samband og kenn-
skapur, sum sjálvandi styrkir og
stíðrar landsins »position«.

Hetta sama við framleiðslu og
framleiðslutólum er tað, at vit
Føroyingar í hesum tíðum baksast
við. Okkara framleiðslutól vóru
fastrond og foroldað, og tað hevur
verið hitt stóra tjakið hesa tíðina
framanundan, hvussu vit skulu

Vit levera

KJØT-PYLSUR-FLESK
OG KONSERVES

í allar bestu kvalitetum.

Umboð:
Otto Jacobsen
Vestmanna

S. HOULBERG A/S

Fedevarer - Polser - Leverpostej og Konserverfabriker
Statskontrol 352 KØBENHAVN